

FRAMHALD

..spildurnýggj
tíð byrjar í
Føroyum.....

útbjóðing her hjá okkum
nakað seinni.

Føroysk oljufelag við
Hertýri gjørdi eitt føroyskt
privat oljufelag av at fara
upp í samstarv við utlendskt
oljusamtak. Tað eru onnur
utlendsk oljufelag, sum
hava ávarað móti einum
slíkum útviklingi, har fø-
roysk luttøka í einum ein-
stökum samtaki skal geva
tí fyrimunir fram um onnur
felag. Sær Eyðun Elttor
ongu vanda í hesum?

–Okkara málsetaigur
hefur verið og verður, at
eingin fær framhjárættind-
i, antin hann so hefur sam-
starv við eitt føroyskt olju-
felag ella ikki.

–Men er tað ikki sera
ringt at koma útán um eitt
samtak, har stórar partur
av føroyskum vinnulivi er
við, tá man ja nettup her
lagt dent á ryðningin tað
hefur at hava føroyska
vinnulívið við í einum
útviklingi?

–Tað er eingin loyna, og
tað er eisini við í oljulgá-
vuni, at vit síggja helst,
at føroyskar vorur og ten-
astur verða brúktar av olju-
felagnum, sum fáa loyvi,
men tað hava øll oljufel-
øgini møguleika at fyri-
halda seg til við ella útán
luttøku av einum føroysk-
um oljufelag. Vit kunnu ikki
geva einum samtaki við fø-
royskari luttøku fyrimunir.
Her mugu vera reinar linjur.

Eyðun Elttor visir her til,
at leiðslan í Atlants Kol-
vetni nettup hefur lagt dent
á, at samtakið tað arbeiði
við ikki skal hava fyrimunir
fram um onnur.

–The Faroes Partnership
fær ikki nakran fyrimunir
fram um annað felag bara tí
at teir hava eitt føroyskt fel-
ag við. Eg gangi út frá, at
okkara fakkfólk, sum víðgæra
umsóknirnar, hava þúra
reint borð, og tað álit hava
eg eisini á teimum.

Alment oljufelag?

Hvat sigur landsstýrismaðurin
so til spurningin um eitt
alment oljufelag - er tað rætt
at bert nakrir fáir føroyingar,
sum eiga kapital, skulu
hava møguleika at fáa burtur
av oljuinntøkunum?

–Hetta málið verður kann-
að í lotuni. Men her mugu
við gera okkum greitt, at eitt
føroyskt oljufelag - sum tað
menna eiga, ger ikki
málalega og Marsmann í sær
hvønn ríkar, tí landið
taka pengar inn uppá
nógvar málur m.a. við
skatti. Tað kemur út al-
menningum til góða.

Eyðun Elttor leggur aftr-
at, at tað einasta, sum er
við, tá tú fer inn við einum
almennum oljufelag, er, at
tað fer at hava útreiðslur við
sær. –Um eitt privat olju-
felag skuldi vunnið pengar
fyri sínar fløgur, so haldi eg
tað er frálíkt. Teir koma

ongantið at taka allar peng-
arnar, sum tann føroyski al-
menningurin kundi fingið.
Verður oljuleiting við Fø-
royar væleydnað, so fer eitt
pínkultit privat felag í ein-
um samtaki við onkrum litl-
um prosentparti ikki uppá
nakran máta at undirgrava
møguleikan hjá tí føroyska
almenninginum at tjena
pengar. Tvørturímóti fer tað
at hjálpa til. Og tað er nettup
hetta, sum oljувirksemi
snýr seg um: at taka á seg
vágiligar fløgur. Men tað er
júst tað virksemi, sum sam-
anlagt skal hjálpa okkum
føroyingum at fáa nýttu
burtur úr.

Læra av øðrum

Vit spurdu at enda oljumá-
láðharran, um vit føroying-
ar hava verið ov órealist-
iskir í oljumálinum - hava
vit sett ov nógv í gongd,
uttan at vita, um nokur olja
er her?

–Avgjort ikki. Men longu
nú eiga vit øll somul í land-
inum at hugsa um, hvat skal
henda, tá oljan rennur inn í
buskapiin. Tað var ein av
lærdómunum vit fingi heim
úr Alaska: at tað er so um-
ráðandi at gera sær greitt,
hvussu oljuinntøkurnar
skulu ávirka og harvið eisini
stýra samfelagsgongdini.

Landsstýrismaðurin sigur
í hesum sambandi, at talan
er um ein langsíktaðan út-
vikling. Tey fyrstu fim
árin koma neyvan nakrar
stórar inntøkur til samfel-
agið, og koma tær tey fyrstu
10 árin, so er talan um eina
successøgu.

Eyðun Elttor visir annars
á, at bæði í tíðini tá Martin
Heinesen var leiðari á Olju-
fyrirsitingini og nú Herólfr
Joensen stendur á odda he-
vur verið gjørt nógv burtur
úr at mana til, at vit hildu
bæði beini á jørdini.

–Eg haldi, at tað, sum
okkara fólk hava gjørt hig-
artil, hefur verið gjørt var-
sliga og skilagott. Og lat
meg her undirstrika, at með-
an hetta arbeiðið hefur verið
gjørt, so hefur ein rúgvá
av føroyingum fingið sær
útbúgving og arbeiði innan
fráländavinnuna.

Eyðun Elttor visir til allar
teir føroyingar, sum í dag
arbeiða í oljuvinnuni. Tað
er útlókandi tí, at umheim-
urin hefur fingið eyguni
upp fyri, at í Føroyum fer
kanska okkurt at henda.

Sosíalurin skilur annars,
at tey fólkini, sum í dag ar-
beiða á Oljufyrirsitingini við
sjálvum landsstýrismann-
inum á odda, kanska ikki
eru so ónóg við útviklingin
kortiin - hóast tey halda, at
tað hefur gingið í so seint.

Hetta líkasam hefur givið
føroyingum møguleika at
lata fingini sodna og finna
út av, hvat man vil við øl-
lum hesum.

–Eg haldi tað hefur verið
gott við hesi umhugsun-
aríðni og fyrireikingini sein-
astu fim árin. Men nú
mugu vit til at handla sigur
oljumálaráðharran at enda.

Politisk viðmerking:

Onga grundlóg fyri Føroyar

- sigur javnaðarflokkurin

At tilevna eitt uppskot til
grundlóg er sjálvandi ein
grundleggjandi partur hjá
einum hvørjum landi, sum
ætla sær at standa á egnum
beinum, ætla sær at vera
eitt sjálvstýrandi land einsa-
malt, ella í samveldi við
annað land.

At vinna Føroyum polit-
iskt og búskaparligt sjálv-
stýri er ætlan og avtala
samgongunnar. Hesin set-
tingur er bóddur donum frá
einum samdum loftingi
tann 10. juni í fjór, og henda
setning hefur danski for-
setisráðharrin verið í Fø-
royum og bóddur frá, at teir
sum statsvald við hæveldis-
rætti yvir Føroyum hava
noterað sær.

**Danir hava ikki mót-
mælt føroyskum fullveldi**
Danir høvdu møguleika fyri
at mótmæla hesi greiðu og
einnmælt samtykt hjá Fø-
roya Løgtingi. Tað gjørdi
teir ikki, og tað verður úti
í heimi tíkið sum greitt tekin
um, at danir og føroyingar
eru farnir undir eina pro-
sess, har suverenteturin yvir
danska ríkinum verður
sundurliðaður.

Tá líðið mál um setan av
grundlógarnevndin nú verður
avgreitt av tinginum,
verður enn eitt stórt arbeiði
sett í verk, ið endar við eini
fólkaatkvøðu aftan á tings-
ins viðgerð og samtykt.

Grundlógarnevndin fær
fult innlit í og kemur at sam-
starva við hinar nevndirnar
um ta samlaðu verkætlan-
ina, og ætlanin er, at hon
skal mannast við einum limi
fyri hvønn flokkinn á tingi,
einum landsstýrismanni og
fimm fólkum við hægri
samfelagsvísindaligari út-
búgving.

Málið fekk drúga 1. og
2. víðgerð á tingi, og vóru
tað serliga viðmerkingarnar
til støðuna hjá javnaðar-
flokkinum í rættarnevndini,
sum elvdu til hesar.

Sambandsflokkurin tók
als ikki undir við uppskoti-
num, og tað var greið tala.
Orðingar um størheits-
dreyrnar, minnisvirdis-
kenslur, sjálvhevjan, á-
byrgdarloysi og fullveldis-
limbus - lótu vit standa fyri
sambandsins rokning, sum
tá tær vóru.

**Tendentiosur javnaðar-
flokkur**

Tendentiosur viðmerkingar
hjá javnaðar flokkinum tæntu sama
sambandsendamálið sum tær
hjá sambandsflokkinum.

Vit fingi í alitið eina útskrift
úr dagbókini hjá Hans Pauli
Strøm, har hann frá
fundi til fund í rættarnevndini
á sera subjektivan hátt
greiddi frá sínum egnu uppliv-
ingum í hesum máli.

Hann helt fyri, at sam-
gongan brúkti eina líka so
rangvørða politiska mann-
agongd í setan av grundlóg-
arnevnd, sum í øllum full-

veldismálinum. Men - segði
hann so seinni í sama broti
- var javnaðarflokkurin við,
so var hetta ein gongd leið
kortini.

Tað rangvørða var also
bara rangvørð, tá ið javnaðar-
flokkurin ikki var við.

Veruleikin var, at javnaðar-
flokkurin hevði sett sær
fyri at venda øllum sjálv-
stýrispolitikkinum á hová-
ið. Og tá man vendir soleið-
is, at tað sum vendir niður
vendir upp, ja so sá politiski
veruleikin presis so rang-
vørður út, sum Hans Pauli
Strøm sá hann.

I øðrum lagi segði dag-
bókin hjá Hans Pauli
Strøm, at uppskotið um eina
føroyska rættarskipan ikki
hoyrði heima hjá grundlóg-
arnevndini. Tað er ein
spurningur, um so er, men
ætlanin er, at grundlógar-
nevndin ger tað yvirskipaða
arbeiði, og kann seta eina
sernevnd at gera uppskotið
um rættarskipan. Her kundu
vit saktans funnið eina
semju saman við javnaðar-
flokkinum, hevði tað nakran
áðuga, men so var ikki.

I triðja lagi vildi hann
hava ein viðkaðan arbeiðs-
setning, sum segði, at
nevndin í øðrum lagi skuldi
gera uppskot til tær broyt-
ingar í donsku grundlógini,
sum neyðgar vóru fyri at
tryggja føroyskum sjálv-
stýri innan fyri ríkisfelags-
skapin.

Utopia javnaðarflokksins

Her var tað, at vit funnu
utopia hjá javnaðarflokki-
num. Her var tað, at javnaðar-
flokkurin vildi hava
føroyska samveldið at dusa
sær í allari framtíð - undir
skjurtuvelinum hjá donum.
Fara vit føroyingar aktivt
inn og biðja okkum status
av einum hvørjum lagi
innanfyri donsku grundlóg-
ina, so hava vit bundið okk-
um fastar í henni fyri tíð og
ævir.

Væl ber síðani til at kalla
hendan nýggja hamin fyri
eitt samveldi, men beiskur
veruleiki fylgir við. Tað

verður tann danska grund-
lógin, ið eigur hæveldisrætt-
in, og so kann javnaðar-
flokkurin þjóska so nógvar
orðablómur um samveldi og
líkarætt sum teimum lýstir
upp á hendan hamin. Tað
verður so ikki annað enn ein
tómur skrokkur kortini.

Tað verður danska grund-
lógin, tað verður teirra há-
veldisrættur, sum vit hava
biðið um innivist innanfyri,
og tað fara at vera teirra
avgerðir samsvarandi hes-
um, ið føroyingar fara at
verða stýrdir eftir í fullveldi
dana. Á vit møguliga fáa
nakrar tillagingar til føroysk
viðurskifti verður líka so
gjarna nakað at doyggja,
sum at liva av. Men hetta
var so sjálvt tað fundamen-
tala innihaldið í sjálvstýris-
politikki javnaðarflokksins;
at finna eina aðra rök, ið
einans kom at umsitast útdel-
egera vald fyri danir.

I fjórða lagi tosar dagbók-
in um ódemokratisk, stór og
greiflig lýti, sum benda á ein
marghættigan einaveldislig-
an hugsunarhátt hjá lands-
stýrismanninum. Landsstýr-
ismaðurin hevði sett rætt-
arnevndina undir umsitning,
segði hesin alt annað enn
serliga nógvar royndir nevnd-
arlimurinn hjá javnaðar-
flokkinum viðari.

Huga sær til, hetta er
vordði tann fasta manna-
gongdin hjá Føroya Javnaðar-
flokki, ið einans er ein lítil
minniluti her á tingi. Lurta
ikki alt og øll rætt eftir lát-
uppi javnaðarflokksins, ja,
so er talan um einaveldi,
diktatur oa. av somum
skuffu.

I fimta lagi vóru teir held-
ur ikki nógdir við manning-
ina í grundlógarnevndini.
Har skuldi eisini alt vera
óðrvisi, tí at javnaðarflokki-
urin helt tað. Og so skuldu
øll onnur halda tað sama,
skuldi demokratið ikki
koma í vanda.

Dagdreyrnar og veruleiki
Uppskoti hjá Hans Pauli
Strøm um at lata áðuga-
bólkur manna eina grund-

lógarnevnd gav onga meining,
tí hvar byrja teir, áðuga-
bólkarnir, og hvar enda
teir. Áðugaþólkur kunnu jú
stovnst um øll verðsins
áðugamál, og tey eru ikki
so fá.

I sætta lagi fingi vit at
vita, at uppskot hansara
onga veruliga viðgerð fekk
í rættarnevndini, men tað
var ikki so.

Alítni, Hans Pauli Strøm
hefur skrivað undir, teljast
helst á einari hond, men
sikkert er, at væntar hann
at síggja sólina rísa, hvørja
ferð hann heldur seg hava
funnið eitt skilagott hug-
skot, so gerst hann ein vón-
brotin maður í politikki.

Tað sum at enda undraði
eitt sindur, nú minnilutin hjá
javnaðarflokkinum í rættar-
nevndini gjørdi so nógvan
háva burtur úr síni egni
"fortreffelighet," var, at
hann heilt gloymdi at seta
fram uppskot samsvarandi
sínum egnum hugskotum.

Javnaðarflokkurin hefur
í dag einki at taka støðu til
frá Hans Pauli Strøm, so
sigast má, at væl var arbeitt
av hesum annars so tíðind-
afróða manni.

Hergeir Nielsen

